

ПРО ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРИСТУВАЧІВ ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Основною метою бухгалтерського обліку є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів для прийняття управлінських рішень. Найважливішими користувачами інформації щодо інвестиційної діяльності вважаються дійсні та потенційні інвестори. Реальні (дійсні) інвестори – це власники, засновники, учасники, акціонери, якими можуть бути вітчизняні та зарубіжні юридичні і фізичні особи, держави та міждержавні організації і установи. Потенційними інвесторами є підприємства, організації, громадяни, які виявили бажання здійснювати вкладення, придбати частки, акції об'єкта інвестування.

До зовнішніх користувачів інформації у даній сфері крім цього можуть також бути віднесені державні органи та інші установи, зокрема, фіскальна служба (потребує інформації для встановлення правильності нарахування та повноти сплати податків та обов'язкових відрахувань до бюджету); органи статистики (для узагальнення інформації в межах галузі, регіону, країни загалом); національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (з метою контролю емісії цінних паперів, захисту прав акціонерів); установи дозвільної системи (щодо нагляду та дотримання встановлених норм, правил діяльності, захисту довкілля та інші); банки (при кредитуванні інвестиційних проектів та програм).

Внутрішні користувачі, а це менеджери, керівництво, використовують інформацію для управління інвестиційною діяльністю при реалізації інвестиційних проектів і програм всередині підприємства.

Принципи обліково-інформаційного забезпечення вимагають її подання та спрямування на досягнення таких характеристик: а) на споживача інформації; б) на прийняття рішення. За першим напрямом визначити суттєві характеристики інформації досить складно, оскільки до користувачів входять не тільки висококваліфіковані спеціалісти, які на її основі можуть приймати важливі управлінські рішення, а й менш кваліфіковані – інвестори, кредитори, що недостатньо орієнтуються в економічній і фінансовій ситуації на підприємстві, наприклад, іноземні інвестори, банки, громадськість. Інший напрям також має важливе значення, хоча він також не оцінюється належним чином в теорії і практиці. Важливо, щоб інформація була придатною для сприйняття та мала практичне застосування в управлінні й прийнятті поточних і стратегічних рішень.

Інвестиційна діяльність великою мірою залежить від чинників невизначеності та спричинених ними ризиків. Тому важливим є прогнозування різних варіантів розвитку подій, оскільки реалізація великих інвестиційних проектів – процес довготривалий та вимагає значних фінансових ресурсів. Такий прогноз може мати

вплив на обґрунтовані з допомогою накопиченої інформації управлінські рішення та майбутні результати від впровадження інвестиційних проектів та реалізації інноваційних програм.

Інформація щодо інвестиційної діяльності використовується різними групами користувачів за такими напрямками:

1. Для визначення інвестиційної привабливості – використовується інформація фінансової та статистичної звітності і в основному вона призначена для потенційних інвесторів з метою оцінки привабливості окремих проектів, підприємств щодо здійснення інвестиційних вкладень: оцінки майнового стану, прибутковості, фінансової стійкості, ліквідності підприємства, показників ділової активності.

2. Встановлення величини інвестиційних витрат і ресурсів в процесі здійснення інвестиційних вкладень в період реалізації інвестиційно-інноваційних проектів та програм – використовується інформація як для стратегічного прогнозування майбутніх витрат інвестиційного характеру у співставленні з наявними матеріальними та фінансовими ресурсами, так й для оперативного контролю витрат і ресурсів менеджерами при здійсненні інвестиційних вкладень, що базується на даних облікових реєстрів за відповідними рахунками, оперативній та фінансовій звітності.

3. Облікова інформація щодо операційної діяльності на етапі експлуатації введених в дію інвестиційних проектів і програм – необхідна для розрахунку фактичної ефективності інвестиційних вкладень: коефіцієнта ефективності інвестицій, періоду окупності, чистого теперішнього доходу, індексу доходності, терміну окупності, внутрішньої норми доходності. Така інформація формується в основному за обліковими даними та Звітом про рух грошових коштів з метою визначення грошових потоків, які у співставленні з фактично понесеними інвестиційними витратами з врахуванням фактора часу й використовуються для оцінки економічної ефективності інвестицій.

Якщо зіставити вище зазначені інформаційні потреби з наявною обліковою інформацією, то простежується деяка невідповідність між запитами користувачів та інформаційними пропозиціями сучасного обліку, фінансової та управлінської звітності. Зокрема, облікова звітність не дає чіткої уяви про джерела фінансового забезпечення інвестиційних проектів, їх відмежування від поточних джерел операційної діяльності. Немає достатнього представлення в обліку і звітності доходів, витрат і результатів інвестиційної сфери, ці чинники подаються у складі інших доходів і витрат. Надто складною є процедура виведення інвестиційного майна зі складу необоротних активів з метою їх продажу, у результаті чого виникає неузгодженість між звітними даними про доходи інвестиційної діяльності та грошові потоки від неї.

Існує й ряд інших неузгоджених питань, вирішення яких дозволить поліпшити інформаційне забезпечення користувачів, насамперед, реальних та потенційних інвесторів.